

Formidling på amerikansk

- oplevelser på amerikanske frilandsmuseer

Lise Gerda Knudsen, museumsinspektør, Odense Bys Museer.

Gæster ser på levende historie i Old World Wisconsin. Foto: Lise Gerda Knudsen.

I eftersommeren 2007 forlod jeg 'mit' hjemlige frilandsmuseum Den Fynske Landsby i Odense for i knap seks uger at rejse rundt til et udvalg af amerikanske frilandsmuseer. Rejsen blev muliggjort gennem en bevilling fra Kulturarvsstyrelsens formidlingspulje 5 til International erfaringsudveksling.

Turen gik først og fremmest til frilandsmuseet Old World Wisconsin (Eagle, Wisconsin), hvor jeg opholdt mig tre uger. Her fik jeg et godt indblik i museumshverdagen på et amerikansk frilandsmuseum. Under mit besøg havde jeg lejlighed til at deltage i mange forskellige aktiviteter og arrangementer, og jeg sad med i møder, hvor emner som økonomi, aktiviteter, ressourcemangel mv. blev

diskuteret. Alt i alt en meget anderledes – og givende – måde at besøge et andet museum på.

Efter opholdet i Old World Wisconsin rejste jeg rundt og besøgte en række andre museer på mere konventionel vis. Det drejer sig om Conner Prairie (Indianapolis, Indiana), Mystic Seaport (Mystic, Connecticut), Plimoth Plantation (Plymouth, Massachusetts), Old Sturbridge Village (Sturbridge, Connecticut) og Colonial Williamsburg (Williamsburg, Virginia).

Levende formidling

Rygraden i megen af den formidling, jeg oplevede på mine museumsbesøg, er den levende formid-

Fra et lampligt program på Old World Wisconsin. Foto: Old World Wisconsin.

ling, hvor museets huse og gårde bemandedes med udklædte aktører, der laver hverdagsarbejde – madlavning, pasning af dyr, høst af afgrøder, tekstilforarbejdning osv.

Den levende formidling er for længst nået over vandet, og vi kender den fra mange af vores danske frilandsmuseer. Formidlingen kan enten være i tredje person eller første person, og jeg oplevede begge dele på min rejse. Levende formidling kræver en hel del af formidlerne, fordi det er dem, der møder gæsterne. Det er derfor deres viden og evner udi kommunikationens kunst, der er afgørende for, at museumsoplevelsen bliver en succes for gæsten. Særlig i de tilfælde, hvor der blev arbejdet med formidling i første person, skal museumsmedarbejderne være klædt utroligt godt på og have en meget bred viden om den tid, de portrætter.

På flere af de museer, jeg besøgte på min tur, har man da også et omfattende oplæringsprogram – mest udtalt er nok situationen på Plimoth Plantation, hvor det tager to år før man er færdigoplagt som formidler! Men Plimoth har også arbejdet med formidling i første person i over 30 år, og de går efter at gøre det så perfekt som muligt. Det

indebærer eksempelvis, at formidlerne skal lære at tale med den rigtige gammelengelske accent, som den person, der portrætteres, talte med.

Om man tiltales af formidling i første person eller ej er uden tvivl en smagssag. Selv er jeg ikke begejstret for det – hverken som gæst eller som museumsmand. Som gæst fandt jeg mig snigende langs muren for at undgå pludselig at befinde mig i en samtale, der krævede større viden om samfundsforholdene i England i 1600-tallet, Wisconsin i 1919 eller Indiana i 1800-tallet, end jeg sad inde med. Også som museumsinspektør finder jeg fremgangsmåden problematisk. Hvis vores mål med museerne er at oplyse og formidle, er det vigtigt at formen ikke kommer i vejen for dette.

Det kan ske, hvis vores gæster føler sig utrygge over ikke at vide nok om den periode en formidler forestiller sig at befinde sig i – som jeg gjorde. Men det kan også ske selvom gæsterne tager imod konceptet. For hvordan skal man gennem en tjenestepige på landet i begyndelse af 1800-tallet kunne formidle samfundsforhold, der er bare lidt bredere end den snævre viden, hun må tænkes at have haft. Hvis konceptet helt skal overholdes, er det ikke blot forbudt at fortælle hvor toiletterne er, og hvornår museumsbutikken lukker, men også forkert, hvis den portrætterede karakter pludselig ved alt for meget om sin egen samtid.

Når det så er sagt, så var jeg i høj grad imponeret over formidlernes niveau. Der bliver som sagt gjort meget ud af oplæring, og det er noget vi kan tage ved lære af herhjemme. Det er formidlerne, der er vores ansigt udadtil, og det er i museernes

Tilskuere på vej til næste del af dramaet i Colonial Williamsburgs Revolutionary City. Foto: Lise Gerda Knudsen.

Tilskuere bænket foran et optrin i Colonial Williamsburgs Revolutionary City. Foto: Lise Gerda Knudsen.

bedste interesse at klæde dem så godt på til jobbet som muligt. Om det så skal være til formidling i første eller tredje person.

Drama

En anden formidlingsmetode, der benyttedes på flere museer, var dramatisering af forskellige begivenheder. Her træder især Colonial Williamsburg frem som et interessant eksempel. Her har man de seneste år arbejdet med et program, som kaldes Revolutionary City, og som består af en række små 'teaterstykker', som spilles rundt om på museets område på bestemte tidspunkter. Emnet for programmet er kampen for uafhængighed 1776-81, men kunne i princippet være en hvilken som helst historie – eller serie af historier – man som museum ønsker at formidle til sin offentlighed. De optrædende i Colonial Williamsburg var faktisk nogle af museets formidlere (actor-interpreters, kaldes de), som er gode til og synes godt om denne form for skuespil. De trænes dels af professionelle fra London, der ved meget om formidling, dels i det historiske indhold i deres teaterstykker og dels det, der her kaldes guest skills. Revolutionary City – og museets andre formidlingsprogrammer – er under en grundig løbende evaluering. Hver uge er der udnævnt en person fra personalet, der har til ansvar i løbet af weekenden at besøge museet med

gæstens øjne. Han skal observere gæster og ansatte og se, hvordan formidlingen virker. Dette koster naturligvis ressourcer, er måske kun realistisk i en så stor virksomhed, som Colonial Williamsburg er, med sine ca. 800.000 besøgende årligt og sine i alt ca. 500 formidlere!

Det lyder umiddelbart som en stor mundfuld – og var det også med blandt andet professionelt lyd anlæg i diskrete højtalere i træerne – men mindre kan måske gøre det. Idéen med, at fortælle en særskilt historie, belyse et bestemt emne gennem små teaterforestillinger inde på selve museet imellem de andre aktiviteter, der finde sted, virkede rigtig godt. Og gæsterne tog tydeligvis vel imod tiltaget.

I mindre målestok var der også drama på programmet på nogle af de andre museer, jeg besøgte. På Old World Wisconsin har de noget, de kalder Lamplight Program. Lamplight Programs er særlige arrangementer, som museet afholder over et antal aftener i det tidlige efterår. Gæsterne kommer efter normal lukketid og går en tur i skumringen ved petroleumlampens skær. En formidler følger dem rundt på besøg på 4-5 forskellige lokaliteter, hvor der er en lille optræden af en eller anden art.

Old World Wisconsin bruger denne form for teater til at trække forskellige emner eller problemstillinger frem. I 2007, da jeg besøgte museet, var temaet Laura Ingalls Wilders bøger, men mange andre emner har været benyttet, eksempelvis Women on the Frontier, The Peshtigo Fire (en stor brand, der fandt sted i 1871), politiske emner (i valgår!) og et Murder mystery...

Teaterstykkerne bliver skrevet ude i byen og museet har en amatørteaterforening til at spille skuespil - dog med hjælp fra nogle af formidlerne indimellem. Det er intentionen, at arrangementerne økonomisk skal løbe rundt i sig selv.

Formidling på amerikansk

De par ting, jeg i det ovenstående har trukket frem, er nogle af de formidlingstiltag, som var mest gennemgående på de museer, jeg besøgte. Men naturligvis var der megen anden formidling og andre interessante tiltag. På Conner Prairie gennemføres eksempelvis særlige arrangementer, hvor gæster kan opleve hvordan det var, at være slave på flugt.

Gæster i konversation med en aktør i Plimoth Plantation.
Foto: Lise Gerda Knudsen.

En af aktørerne i Plimoth Plantation.
Foto: Lise Gerda Knudsen.

Mange museer har ugelange summer camps for børn i alle aldre. Der findes myriader af workshops, hvor interesserede kan lære alle mulige gamle håndværk mv. Og meget meget mere.

Min tur til USA gav inspiration til anderledes formidling, idéer til hvordan man møder sine gæster og en reminder om, at imødekommenhed, oplæring af frontpersonalet og lydhørhed over for sine besøgende er vigtige ting for museumsindustrien. Hvis du vil vide mere om min tur og mine oplevelser, kan du læse videre på:

www.denfynskelandsby.blogspot.com